

Bruselj, 16.7.2013
COM(2013) 531 final

**SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU
EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ**

**Razvojni program po letu 2015: celosten in integriran pristop k financiranju ukrepov za
izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj**

{SWD(2013) 273 final}

SPOROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU, EVROPSKEMU EKONOMSKO-SOCIALNEMU ODBORU IN ODBORU REGIJ

Razvojni program po letu 2015: celosten in integriran pristop k financiranju ukrepov za izkoreninjenje revščine in trajnostni razvoj

Uvod

V prihodnjih dveh letih bi morali vsi partnerji prednostno obravnavati odločne ukrepe za pospešitev napredka pri doseganju razvojnih ciljev tisočletja. V ta namen in v kontekstu bližajočega se posebnega dogodka v zvezi z razvojnimi cilji tisočletja, ki ga bodo septembra 2013 organizirali ZN, morajo EU in njene države članice okrepiti prizadevanja za uresničevanje danih zavez, vključno z obsežnejšim in učinkovitejšim financiranjem v podporo državam v razvoju, kot je opisano v Sporočilu Komisije „Agenda za spremembe“¹. Ukrepi EU in njenih držav članic (v nadaljnjem besedilu: EU) so analizirani v priloženem poročilu EU o izpolnjevanju odgovornosti za leto 2013.

Sočasno se je na svetovni ravni v okviru različnih procesov začela razprava o širšem razvojnem programu za obdobje po letu 2015. Komisija se je v sporočilu „Dostojno življenje za vse: Izkoreninjenje revščine in zagotavljanje trajnostne prihodnosti sveta“², ki ga je potrdil Svet³, osredotočila na ukrepe za oblikovanje splošnega okvira za zmanjšanje revščine in spodbujanje trajnostnega razvoja po letu 2015. V sporočilu o mednarodnem sporazumu o podnebnih spremembah, ki naj bi bil sklenjen leta 2015⁴, je zastavila vrsto pomembnih vprašanj v zvezi s financiranjem podnebnih ukrepov po letu 2020. V sporočilu „Boljša podpora EU državam v razvoju pri mobilizaciji razvojnega financiranja“⁵ in ustreznih sklepih Sveta⁶ je poleg celostnega pristopa za vse vire financiranja opisan tudi integrirani pristop za njihovo mobilizacijo.

To sporočilo se osredotoča na financiranje izvajanja okvira po letu 2015. Določa razvoj skupnega pristopa EU glede vprašanj financiranja v mednarodnih razpravah, kot so: kako bi bil lahko strukturiran globalni pristop, kateri viri so na voljo in bi se lahko uporabili, kateri procesi so v ta namen potrebni ter katera načela bi morala usmerjati delo. V tej fazi bi morala biti EU še naprej odprta za dialog s partnerji. Sporočilo zato ne predlaga novih ukrepov ali zavez EU. Te bi bilo mogoče sprejeti pozneje v okviru globalnega sporazuma o spektru zavez, ki bi odražal spreminjajoče potrebe in zmožnosti različnih mednarodnih partnerjev po letu 2015.

Sporočilo namenja osrednjo pozornost financiranju za države v razvoju, vendar se predlagani pristop lahko uporablja univerzalno. Osrednje načelo velja za vse države – razpon finančnih virov je enak za vse politične cilje in ga je treba uporabljati na način, ki omogoča najboljše rezultate.

---

¹ COM(2011) 637 final.

² COM(2013) 92.

³ 11559/13

⁴ COM(2013) 167.

⁵ COM(2012) 366.

⁶ 14533/12

1. SPREMINJAJOČE SE GLOBALNO OKOLJE ZA FINANCIRANJE RAZVOJA

V svetu je bilo v zadnjem desetletju opaziti korenite spremembe, zlasti z vidika porazdelitve svetovnega bogastva, sposobnosti vplivanja držav na globalne trende in naraščajoče vloge novih donatorjev, zaradi česar se spreminja tudi razumevanje razvojnega financiranja.

Vprašanja v zvezi s financiranjem se obravnavajo v okviru več mednarodnih procesov. Poročilo strokovne skupine ZN na visoki ravni o razvojnem programu po letu 2015 in dejavnosti odprte delovne skupine ZN na temo ciljev na področju trajnostnega razvoja, vključujejo vidike financiranja in druge načine izvajanja. Delovati je začel odbor ZN, ki je bil ustanovljen, da bi proučil strateške možnosti za financiranje trajnostnega razvoja, generalna skupščina ZN pa trenutno organizira posvetovanja o morebitni krepitvi procesa razvojnega financiranja. Poleg tega si Okvirna konvencija ZN o podnebnih spremembah prizadeva za mobilizacijo in učinkovito rabo finančnih sredstev za podnebne ukrepe po letu 2020, pogodbenice Konvencije o biološki raznovrstnosti pa operacionalizirajo strategijo mobilizacije virov. Ti in drugi procesi se opirajo na iste vire za doseganje zelo različnih strateških ciljev, kar lahko povzroči prekrivanje zavez. Namesto tega pa bi se morale naložbe za uresničevanje posameznih ciljev, ki temeljijo na sedanjih in bodočih zavezah, dopolnjevati in ustvarjati sinergije tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. Zato bi morali biti različni procesi, ki zajemajo financiranje, usklajeni s skupno dogovorjenimi načeli in medsebojno povezani v celoto, da bi se optimiziral njihov prispevek k doseganju več globalnih strateških ciljev hkrati.

Sedanje razprave so priložnost za preoblikovanje soglasja iz Monterreya, da se ustvari pristop glede financiranja, ki je usmerjen v nacionalno raven, saj se večina virov porabi ravno tam. V soglasju iz Monterreya iz leta 2002 in deklaraciji iz Dohe iz leta 2008 o financiranju za razvoj je trdno zapisano načelo zdrave pameti, ki še vedno velja: bistvo napredka je v nacionalnih ukrepih vsake države, pri čemer je pomembno, da se vsa razpoložljiva sredstva učinkovito porabijo. Ta celostni pristop k financiranju bi moral biti v središču razprav o tej temi ter nato preoblikovan v konkretne ukrepe.

Potrebna sredstva lahko izhajajo iz dveh virov: javnega in zasebnega, tako na nacionalni kot na mednarodni ravni. Nacionalna javna sredstva vključujejo prihodke iz naslova davkov in druge javnofinančne prihodke, tudi iz naravnih virov. Mednarodna javna sredstva so lahko v obliki nepovratnih sredstev, lastniškega kapitala ali posojil. Nacionalna zasebna sredstva vključujejo naložbe lokalnih podjetij in dobrodelnih organizacij, mednarodna zasebna sredstva pa obsegajo mednarodne naložbe, zasebne transferje, kot so nakazila zdomcev, in donacije. V eno od zgornjih kategorij spadajo tudi novi in inovativni viri financiranja, kot so davek na finančne transakcije, prihodki od trgovanja z emisijami ali davki na gorivo za ladje in letala.

To so kategorije virov, ki bi jih vsaka država lahko vložila v vse cilje, dogovorjene na nacionalni in mednarodni ravni, četudi bi pri tem uporabljala različne instrumente za različne osnovne namene. Ti viri bi morali tvoriti podlago za razvoj pristopa glede financiranja. Javna sredstva so neposredno na voljo vladam, ki odločajo o njihovi porabi. Zasebna sredstva se od javnih temeljno razlikujejo v tem, da služijo zasebnim interesom, zato jih je treba uporabiti za podporo strateških ciljev. Oblikovalci politik bi si morali prizadevati za povečanje razpoložljivih finančnih sredstev in zagotoviti, da so sredstva učinkovito usmerjena v doseganje dogovorjenih ciljev. V ta namen bi bilo treba vse razpoložljive vire financiranja obravnavati kot kombinacijo sredstev, ki so na voljo za doseganje rezultatov.

2. OD KOD IZVIRAJO SREDSTVA? OSREDOTOČANJE NA PODROČJA, KI SO Z VIDIKA DRŽAV V RAZVOJU NAJPOMEMBNEJŠA

V državah v razvoju je bilo leta 2010 po ocenah na voljo 7 129 milijard EUR⁷ javnih in zasebnih finančnih sredstev, ki bi lahko prispevala k izkoreninjenju revščine in trajnostnemu razvoju.

Tabela 1: Finančna sredstva, ki so na voljo državam v razvoju (v milijardah EUR, 2010).

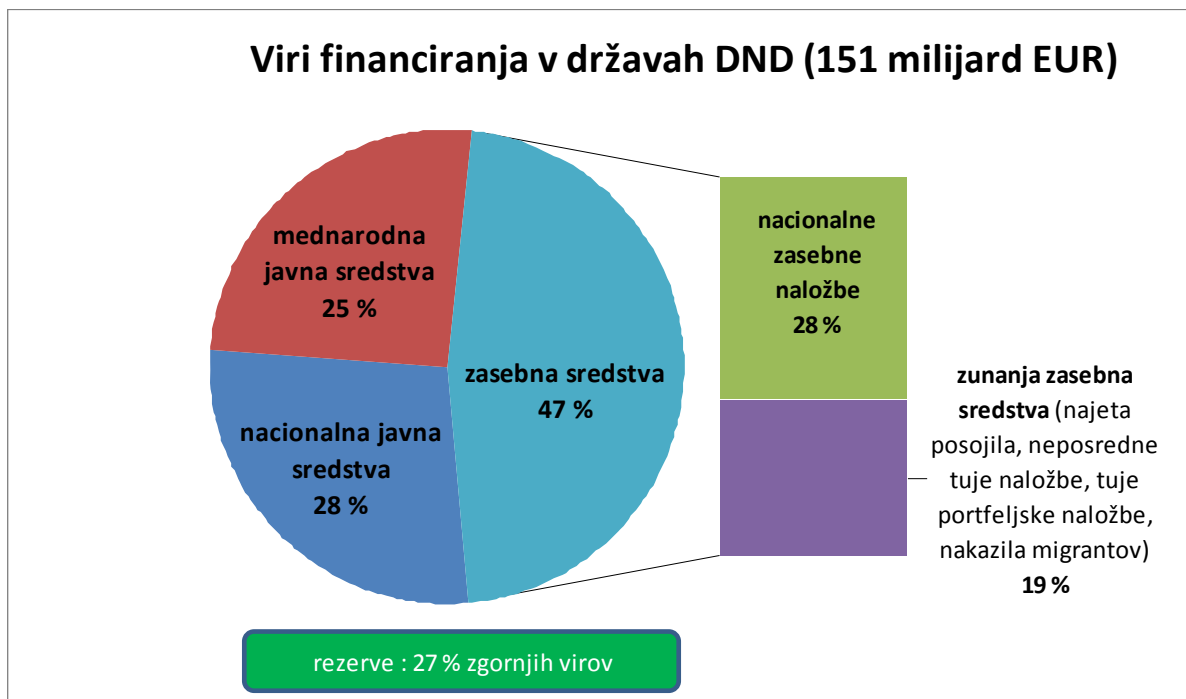
Nacionalna javna sredstva
skupaj: 3 317
Davčni prihodki: 3 252
<i>Možni prispevek iz naslova ukinitve škodljivih subvencij za fosilna goriva: 309</i>
Javno zadolževanje v tujini: 65
Pojasnjevalne postavke
<i>Skupne rezerve, vključno z zlatom: 4 074</i>
<i>Nezakoniti finančni odlivi: 649 (izguba iz naslova davčnih prihodkov v približni višini 120), večinoma posledica korupcije, kriminalnih dejavnosti ter davčnih goljufij in utaje davkov</i>
Mednarodna javna sredstva
skupni izdatki: 158
Nepovratna sredstva v okviru Uradne razvojne pomoči: 92 (od tega EU: 39)
Ugodna posojila: 7 (od tega EU: 3)
Druga uradna razvojna pomoč: 54 (od tega EU: 4)
Mednarodne varnostne operacije pod okriljem ZN: 5 (od tega EU: 2)
Zasebna finančna sredstva – nacionalna in mednarodna
skupaj: 3 652
Nacionalne zasebne naložbe: 2 678
Mednarodne naložbe: 624
neposredne tuje naložbe: 443
tuje portfeljske naložbe: 181
Zasebno zadolževanje v tujini: 70
Nakazila zdomcev: 238
<i>Možni prispevek iz naslova zmanjšanja stroškov prenosa nakazil zdomcev na 5 %: 12 letno.</i>
Zasebne donacije: 42

⁷

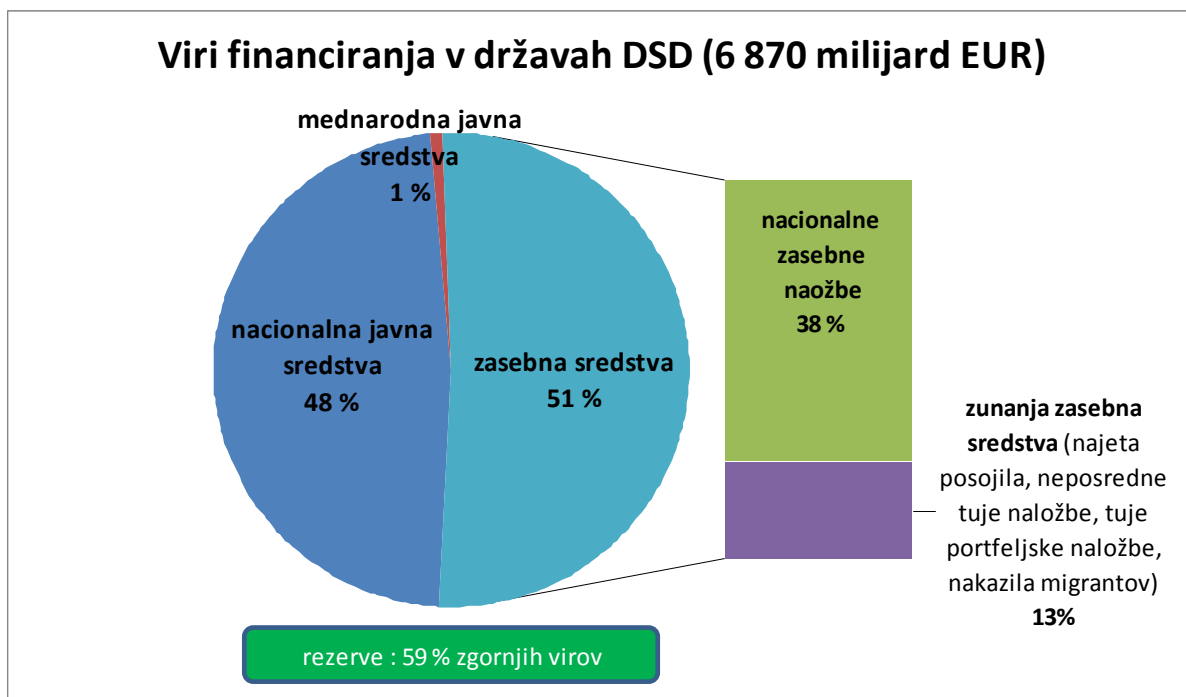
Vsi viri podatkov v tem sporočilu so navedeni v spremnem delovnem dokumentu služb Komisije.

Podatki potrjujejo, da nacionalna javna sredstva presegajo mednarodna javna sredstva (za faktor 20), pri čemer slednja predstavljajo samo 2 % vseh finančnih sredstev, ki so na voljo v državah v razvoju. Zasebna finančna sredstva so skoraj enakovredna javnim finančnim sredstvom. Hkrati pa med posameznimi državami obstajajo bistvene razlike v sestavi virov financiranja, kar je razvidno tudi iz drugačnega položaja držav z nizkim dohodkom (države DND) v primerjavi z državami s srednjim dohodkom (države DSD).

Slika 1

Slika 2

2.1. Nacionalna javna sredstva – največji in najboljši vir financiranja za vlade

Nacionalna javna sredstva (3 317 milijard EUR) so glavni vir financiranja, ki je neposredno na voljo vladam za naložbe v strateške cilje, in so torej najpomembnejši element vsakega pristopa glede financiranja. Poleg zagotavljanja proračunskega manevrskega prostora za financiranje prednostnih nalog bi morala okrepiti odgovornost na nacionalni ravni ter prispevati k dobrim odnosom med vlado in državljani. Večina držav bi lahko znatno povečala domačo porabo za prednostna področja, vključno s povečanjem davčnih prihodkov ter bojem proti nezakonitim finančnim tokovom in odpravo škodljivih subvencij za fosilna goriva.

2.1.1. Mobilizacija nacionalnih virov

Davčni prihodki držav v razvoju se razlikujejo in v povprečju dosegajo 13 % BDP v državah z nizkim dohodkom in 22 % BDP v državah s srednjim dohodkom. Program Združenih narodov za razvoj (UNDP) je izračunal, da lahko delež javnofinančnih prihodkov, potreben za uresničevanje razvojnih ciljev tisočletja, presega 20 % BDP, kar pomeni, da bi morala biti večina držav s srednjim dohodkom sposobna doseči te cilje zgolj z nacionalnimi javnimi sredstvi. Poleg tega podatki Mednarodnega denarnega sklada kažejo, da bi bilo mogoče javnofinančne prihodke razmeroma hitro povečati za približno 3 % BDP, celo brez upoštevanja možnosti povečanja prihodkov iz naslova naravnih virov in novih zelenih davkov. To pomeni, da je prekinitev odvisnosti od pomoči dolgoročno gledano možna tudi v državah z nizkim dohodkom.

Po ocenah znašajo nezakoniti finančni tokovi, kot so premoženjske koristi, pridobljene s kaznivim dejanjem, ter davčne utaje in korupcija, 649 milijard EUR ter s tem ustvarjajo občutno breme na javne finance številnih držav. Izgube davčnih prihodkov so samo del negativnih posledic takšnih tokov, ki poleg tega odvrtaajo zakonite naložbe in ogrožajo širšo družbeno pogodbo. Države bi morale nezakonite tokove zajeziiti z regulativnimi in represivnimi ukrepi.

2.1.2. Trajnostno najemanje in dajanje posojil

Z izposojanjem lahko države prednostno usmerjajo naložbe in kljub nestanovitnim prihodkom ohranjajo stabilne javnofinančne odhodke. Splošna zadolženost držav v razvoju se je z leti zmanjšala, vendar jih veliko še vedno ogroža visoka zadolženost ali pa nimajo dostopa do finančnih trgov in so odvisne od uradnih posojil. Zasebni posojilodajalci in uradni posojilodajalci, ki niso člani Pariškega kluba, so vse pogostejši upniki držav v razvoju. Zato je za zagotovitev vzdržnosti dolga še toliko pomembneje, da vsi akterji uporabljajo načela odgovornega dajanja in najemanja posojil.

Večina mednarodnih rezerv držav v razvoju (4 074 milijard EUR) je v rokah peščice držav s srednjim dohodkom, medtem ko so rezerve revnejših držav na splošno nizke. Previdnostne rezerve so že del obrambe držav pred pretresi in bi jih lahko dopolnjevali instrumenti, ki temeljijo na zavarovanjih, hkrati pa sta zdrav makroekonomski strateški okvir in načela previdnosti ključnega pomena za omejitev ranljivosti.

2.1.3. Dobro premišljena poraba razpoložljivih nacionalnih javnih sredstev

Dobra poraba razpoložljivega denarja je vsaj tako pomembna kot povečanje sredstev. Države bi morale slediti načelu dobrega javnofinančnega upravljanja in optimizirati dodano vrednost razpoložljivih denarnih sredstev. Prednost bi morale nameniti naložbam, ki bodo najbolj prispevale k doseganju zastavljenih ciljev, poraba za uresničitev posameznega strateškega cilja pa bi morala podpirati tudi napredek pri doseganju drugih ciljev.

2.1.4. Ključni ukrepi za povečanje deleža nacionalnih sredstev v naložbah, ki prispevajo k uresničevanju ciljev, dogovorjenih na svetovni ravni

Vsaka država bi morala na nacionalni ravni:

- reformirati davčni sistem, okrepiti davčno upravo in izvajati zakonodajo, ki omogoča zmanjšanje korupcije. To vključuje preglednejše, odgovornejše in bolj trajnostno upravljanje naravnih virov ter boj proti davčnim goljufijam in utajam;
- izvajati politike, ki zagotavljajo dobro porabo denarja, vključno z inovativnimi partnerstvi, privabljanjem zasebnih sredstev in odpravo škodljivih subvencij za fosilna goriva;
- upoštevati načela odgovornega državnega zadolževanja in posojanja ter krepiti odpornost.

V podporo nacionalnim prizadevanjem bi morale vse države in mednarodnih akterji združeno:

- zahtevati preglednost finančnega sektorja in multinacionalnih podjetij v glavnih sektorjih, vključno s pobudo za preglednost v ekstraktivnih industrijah ter drugimi pobudami, ki podpirajo trajnostno rabo naravnih virov, uvedbo pravil v zvezi z nezakonitimi finančnimi tokovi, poročanjem po državah, večjo proračunsko preglednostjo in izmenjavo informacij. EU ima pri tem vodilno vlogo v svetu, vendar pa je napredek odvisen tudi od zavezanosti drugih akterjev k tem načelom;
- izvajati protikorupcijske predpise, kot je Konvencija ZN proti korupciji;
- krepiti mednarodno finančno arhitekturo za vzdržnost dolga in absorpcijo pretresov.

2.2. Mednarodna javna sredstva – za nekatere države še vedno pomemben vir financiranja

Uradna razvojna pomoč je še vedno glavni vir financiranja za 36 držav z nizkim prihodkom, na katere svetovni izzivi tudi najmočneje vplivajo. Predstavlja 12 % njihovega BDP, kar je pod ravno nacionalnih prihodkov teh držav. Hkrati so mednarodna javna sredstva (158 milijard EUR) za države v razvoju kot celoto obrobne pomena (0,7 % BDP). V 108 državah s srednjim dohodkom predstavlja uradna razvojna pomoč v povprečju le 0,2 % BDP, kar potrjuje, da bi bilo treba pomoč usmeriti v države, ki jo najbolj potrebujejo.

2.2.1. Povečanje finančnih sredstev in boljše spremljanje

Zunanja javna sredstva, namenjena državam v razvoju, so odvisna od nacionalnih proračunskih odločitev vsake donatorice. EU kot celota zagotavlja več pomoči kot vse druge razvite države skupaj, od leta 2008 spoštuje svoje zaveze glede pomoči za trgovino, izpolnjuje svoje zaveze glede takojšnjega financiranja podnebnih ukrepov in povečuje sredstva za projekte na področju biotske raznovrstnosti v skladu z odločitvami iz Nagoje in Hyderabad. Skupna uradna razvojna pomoč EU se je leta 2012 sicer nekoliko zmanjšala, vendar so voditelji držav oziroma vlad EU ponovno potrdili zavezo, da se do leta 2015 doseže 0,7 % BND, in to kljub težkim gospodarskim razmeram. Države v vzponu in države, ki so dosegle status države z višjim srednjim dohodkom, bi morale prispevati pravičen delež k mednarodnim javnim sredstvom, sorazmerno s finančnimi sredstvi, s katerimi razpolagajo.

Koncept uradne razvojne pomoči je vse bolj tarča kritik, ker je preširok, ali pa ker ne zajema vseh akterjev razvojnega sodelovanja niti vseh relevantnih ukrepov. Potrebna sta reforma te pomoči in boljše spremljanje sredstev, ki se namenjajo za različne strateške cilje, tudi na podlagi boljših kazalnikov (npr. „kazalniki iz Ria“), ki merijo obseg uradne razvojne pomoči po posameznih strateških ciljeh. Opredeliti je treba trdno podlago, ki bo omogočala zajetje vsega financiranja v korist držav v razvoju, tako da se bo uspešnost vseh akterjev ocenjevala

na podlagi istih meril. K temu cilju pomembno prispevajo dejavnosti za reformo uradne razvojne pomoči, ki jih izvaja odbor za razvojno pomoč. Spremljanje mednarodnih finančnih sredstev bi moralo potekati v okviru celovitega mehanizma spremljanja, ki zajema tudi nacionalna in zasebna sredstva.

2.2.2. *Dobro premišljena poraba razpoložljivih zunanjih finančnih sredstev*

Podobno kot velja za nacionalna sredstva, dobra poraba denarja pomeni hkrati *izvajanje pravih ukrepov* in *dobro izvajanje ukrepov*. Denar bi moral biti usmerjen tja, kjer je najbolj potreben, porabljati pa bi se moral na inovativne in učinkovite načine, s čimer bi se zagotovilo, da sočasno služi uresničevanju več ciljev, npr. z vključevanjem specifičnih strateških ciljev.

Okrepiti bi bilo treba uporabo inovativnih načinov zagotavljanja finančnih sredstev, ki lahko povečajo učinkovitost. Kombiniranje nepovratnih sredstev s posojili in lastniškim kapitalom, pa tudi uporaba jamstvenih mehanizmov in mehanizmov za delitev tveganj lahko spodbudita zasebne in javne naložbe; to pa je cilj, za katerega si EU dejavno prizadeva. Kot izhaja iz dela vodilne skupine za inovativno financiranje razvoja, imajo mehanizmi inovativnega financiranja na splošno velik potencial za ustvarjanje prihodkov ter lahko zagotovijo bolj stabilna in predvidljiva finančna sredstva. Nekateri inovativni mehanizmi financiranja, kot je mehanizem čistega razvoja, so osredotočeni na doseganje točno določenega strateškega cilja, vendar pa bi morale takšne naložbe upoštevati tudi širši kontekst in prispevati k doseganju drugih ciljev.

Z vidika *dobrega izvajanja ukrepov* je mednarodna skupnost sprejela jasne zaveze v okviru partnerstva iz Busana za učinkovito razvojno sodelovanje, da bi bili ukrepi učinkovitejši in bi temeljili na demokratičnem prevzemanju odgovornosti držav v razvoju ter enotnem razumevanju potrebe po zagotavljanju globalnih javnih dobrin. To lahko ogrozijo večstranski procesi, ki običajno namenjajo sredstva za točno določena strateška področja, saj morajo države v razvoju sredstva usmerjati ravno v področja, na katerih lahko *sprejmejo prave ukrepe* za doseganje nacionalnih ciljev, ki so povezani z globalnimi cilji.

2.2.3. *Ključni ukrepi za povečanje mednarodnih javnih sredstev, ki se vlagajo v uresničevanje svetovnih ciljev*

Vsaka država bi morala prevzeti odgovornost in zahtevati, da vse zunanje financiranje upošteva njene nacionalne razvojne načrte, ki vključujejo dogovorjene cilje. To je tudi v skladu z načeli iz Busana.

Vse države in mednarodni akterji se morajo dogovoriti, da bodo:

- upoštevali načela in zaveze partnerstva iz Busana pri zagotavljanju mednarodnih javnih sredstev;
- prispevali svoj delež k svetovnim prizadevanjem na podlagi dinamičnega spektra zavez. Najbogatejše države bi morale prispevati več kot države z višjim srednjim dohodkom in države v vzponu, medtem ko bi morale biti zunanja pomoč usmerjena v države z nizkim prihodkom. Sodelovanje z državami s srednjim dohodkom, od katerega bi morale imeti koristi zlasti države z nižjim srednjim dohodkom, bi moralo biti usmerjeno v ključne spodbujevalne ukrepe;
- prenovili sistem uradne razvojne pomoči in spremljali zunanja javna sredstva v okviru celovitega mehanizma vzajemne odgovornosti;
- uporabljali metode financiranja, ki ustrezajo potrebam posameznih držav, pri tem pa upoštevali dolgoročno finančno vzdržnost. Povečati bi morali uporabo inovativnih

mehanizmov, ki omogočajo mobilizacijo dodatnih sredstev, pa tudi okrepiti zmogljivosti in tehnično pomoč.

2.3. Zasebna finančna sredstva – ključna gonilna sila rasti

Zasebna finančna sredstva se bistveno razlikujejo od javnih finančnih sredstev. Služijo zasebnim interesom in sama po sebi še ne prispevajo k doseganju javnih strateških ciljev. Hkrati pa so zasebne naložbe (3 652 milijard EUR) ključno gonilo rasti in lahko dejansko prispevajo k doseganju teh ciljev. Že majhna sprememba prednostnih področij in načinov zasebnega vlaganja bi lahko prinesla občutne koristi z vidika doseganja javnih strateških ciljev. Tako spremembo je mogoče doseči predvsem z nacionalnimi in mednarodnimi strateškimi spodbudami, npr. z ustanavljanjem javno-zasebnih partnerstev.

Nacionalni in mednarodni zasebni sektor sta dobro povezana, se odzivata na enake spodbude in ju je zato treba obravnavati skupaj. Ločena obravnava je smiselna le pri spremljanju spoštovanja zavez.

2.3.1. Naložbe in trgovina; znanost, tehnologije in inovacije

Nacionalne naložbe daleč prekašajo tuje naložbe in so temelj gospodarskega razvoja. Dopolnjujejo jih neposredne tuje naložbe, ter v manjši meri zasebno zunanje zadolževanje, ki sta tudi vir znanja in izkušenj ter tehnologije. Naložbe, ki pozitivno vplivajo na doseganje javnih ciljev, bi bilo treba podpirati z ugodnim okoljem za politike, ki se izvajajo, in inovativnimi mehanizmi, kot so plačila na podlagi uspešnosti za ekosistemske storitve, emisijski kuponi ali kompenzacijski ukrepi za biotsko raznovrstnost.

Trgovina je eden pomembnejših načinov za povečanje gospodarske aktivnosti in produktivnosti. Da bi države lahko izkoristile njene ugodnosti, bi morale ustvariti okolje, ki spodbuja trgovino na nacionalni, regionalni in mednarodni ravni. Bogatejše države bi morale podpirate najrevnejše države in jim zagotoviti prednostni dostop. EU že zdaj zagotavlja širok dostop do svojih trgov, vključno z dostopom brez vsakršnih dajatev in kvot za najmanj razvite države. Večino trgovine držav v razvoju že predstavlja trgovina z drugimi državami v razvoju, uresničiti pa bi bilo treba tudi možnosti, ki bi jih lahko prinesla liberalizacija trgovine na osi jug-jug. Na mednarodni ravni je treba posebno pozornost nameniti zmožnosti najmanj razvitih držav, da izkoristijo ugodnosti trgovanja.

Nove tehnologije bi bilo treba uporabiti za doseganje globalnih ciljev, to pa je možno z močnejšim povezovanjem na svetovni ravni. Korelacijo med tehnologijo, prilagojeno razmeram v državah v razvoju, in inovacijami je mogoče dodatno podpreti s spodbujanjem večjih naložb v raziskave, vključno z inovativnimi mehanizmi, kot so vnaprejšnje tržne zaveze.

2.3.2. Nakazila zdomcev

Nakazila zdomcev v matične države tvorijo precejšnji zasebni tok zasebnega kapitala in v več državah v razvoju predstavljajo pomemben delež BDP. Zmanjšanje stroškov prenosa nakazil zdomcev na 5 % v skladu z zavezo skupine G20⁸ bi imelo občutne pozitivne učinke, tudi pri dražjih prenosih na osi jug-jug. Države pošiljateljice in države prejemnice bi morale sprejeti politike, ki ustvarjajo konkurenčne in pregledne tržne pogoje, zagotavljajo dostop do boljših finančnih storitev in spodbujajo bolj osveščeno in produktivno uporabo tako prejetih nakazil.

2.3.3. Zasebne donacije

Zasebne donacije imajo številne značilnosti uradne pomoči. Leta 2010 naj bi po ocenah znašale 42 milijard EUR in lahko pomembno prispevajo v posameznih skupnostih in pri

---

⁸ Deklaracija z vrha držav G20 z dne 5. decembra 2011, točka 77.

posebnih temah. Zasebne donacije zaradi svoje narave večinoma ne morejo biti upoštevane v nacionalnih razvojnih načrtih, vseeno pa bi bilo treba povečati njihovo preglednost, predvidljivost in učinkovitost.

2.3.4. Ključni ukrepi za povečanje zasebnih sredstev, ki se vlagajo v strateška prednostna področja

Vsaka država bi morala na nacionalni ravni:

- oblikovati poslovno okolje, ki podpira strateške cilje in hkrati upošteva mednarodne zaveze glede dostojnega dela ter spodbuja inovacije in razvoj nacionalnih finančnih sistemov;
- uporabljati javna sredstva za naložbe na področjih, ki privabljajo zasebne naložbe v podporo strateško prednostnih področij.

Poleg navedenega bi se morale vse države in mednarodni akterji dogovoriti, da bodo:

- ustvarili mednarodno okolje s preglednimi in pravičnimi pravili, vključno s pravili o trgovini in finančnih trgih;
- uporabljali javna sredstva za privabljanje zasebnih naložb in podpiranje inovacij, tudi z uporabo tehnologij.

Prav tako bi se moral zasebni sektor dogovoriti, da bo:

- upošteval načela dobre družbene in okoljske odgovornosti podjetij in s tem prispeval k prehodu na vključujoče in okolju prijazno gospodarstvo, vključno z ocenami učinka naložb na strateške cilje, upoštevanjem tržnega načela pri oblikovanju transfernih cen, zagotavljanjem preglednosti poslovnih dejavnosti ter spoštovanjem mednarodnih smernic glede družbene odgovornosti podjetij in njihovih naložb;
- zagotoviti, da bodo zasebne donacije upoštevale načela iz Busana glede zagotavljanja pomoči.

3. V SMERI CELOSTNEGA IN INTEGRIRANEGA PRISTOPA GLEDE FINANCIRANJA

3.1. Načela

Sprejetje globalnega razvojnega programa s skupnimi cilji za obdobje po letu 2015 bi moralo spodbuditi vse akterje, da dobro usmerijo svoje vire. Dopolnjevati bi ga moral robusten pristop glede financiranja, ki se lahko univerzalno uporablja ter upošteva razvoj dogodkov v svetu in vse vire, ki so na voljo različnim akterjem. To je mogoče najbolje doseči s prenovo in razširitvijo mednarodnega programa razvojnega financiranja, da bi ustrezal potrebam jutrišnjega sveta. Čeprav se je proces oblikovanja globalnih ciljev šele dobro začel, bi morala razpravo o financiranju usmerjati naslednja temeljna načela:

- financiranje bi bilo treba obravnavati v okviru politik. Dobre politike so osrednji steber izvajanja, saj je zamenjava strategije učinkovitejša kot poraba dodatnih sredstev zaradi slabe politike;
- potrebna je celostna obravnava vseh razpoložljivih sredstev, saj so del iste celote. Vse tri vrste finančnih sredstev (nacionalna javna, mednarodna javna in zasebna) zagotavljajo strukturo za opredelitev ključnih ukrepov na nacionalni in mednarodni ravni;
- v okviru globalnega pristopa k financiranju bi se morala prednostna področja porabe sredstev v prvi vrsti določiti na ravni posameznih držav, saj se le tam lahko najučinkoviteje sprejmejo odločitve o ustreznih kompromisih med posameznimi

strateškimi cilji, in sicer ob upoštevanju mednarodno dogovorjenih zavez in ciljev. Ocena mešanice politik, financiranja in instrumentov, potrebnih za doseganje dogovorjenih ciljev, bi se morala v prvi vrsti izvesti na državni ravni, saj se na njej izvajajo tudi posamezni ukrepi. Vse države bi se morale zavezati k najboljši porabi razpoložljivih sredstev za doseganje dogovorjenih strateških ciljev;

- tako kot se morajo različni strateški cilji medsebojno krepiti, bi morali načini za doseg te ciljev delovati na ravni države kot enoten sveženj povezanih sredstev in instrumentov, s čimer bi se omogočila uresničitev več strateških ciljev z istim denarjem. Financiranje mora podpirati sinergije med različnimi univerzalnimi cilji. Ob spoštovanju obstoječih zavez bi se moralo uporabljati načelo vključevanja ciljev v nacionalne politike in ne namenjanje sredstev na globalni ravni za posamezen cilj, saj slednje povzroča razdrobljenost;
- zunanja javna sredstva bi bilo treba ponovno usmeriti v države, ki jih najbolj potrebujejo, države v vzponu in države z višjim srednjim dohodkom pa bi morale v ta namen prispevati pravičen delež;
- vsa finančna sredstva bi bilo treba usklajeno spremljati, da se zagotovita preglednost in vzajemna odgovornost na nacionalni in svetovni ravni, s čimer bi se sredstva učinkoviteje porabila za sočasno doseganje več globalnih in nacionalnih ciljev glede trajnostnega razvoja. Spremljanje različnih finančnih tokov bi bilo treba izboljšati, vključno z njihovim prispevkom k nacionalnim in globalnim ciljem ter povezanim ciljem glede financiranja, kadar ti obstajajo. Dostopnost in kakovost podatkov na nacionalni ravni bo v tem kontekstu bistvenega pomena, zato je treba povečati statistične zmogljivosti.

3.2. Splošni okvir za mednarodne procese

Mednarodne razprave o financiranju bi morale graditi na obljubi iz deklaracije iz Dohe glede usklajenega globalnega ukrepanja v zvezi z različnimi izzivi in biti umeščene v splošni okvir. Zato bi morale biti možnosti za strategijo financiranja trajnostnega razvoja, ki jih bo podlagi pooblastila Konference Rio+20 predlagal strokovni odbor ZN, popolnoma skladne s procesom financiranja razvoja. Organizirana bi morala biti mednarodna konferenca, ki bi združevala ti osi ukrepanja, da bi se razvil celosten in integriran pristop glede financiranja, ki bi gradil na rezultatih dela strokovnega odbora in procesa priprav za okvir po letu 2015. Kot je v svojem poročilu za obdobje po letu 2015 predlagala strokovna skupina ZN na visoki ravni, bi moral ta okrepljeni globalni proces določiti splošni pristop glede financiranja, zlasti za razvojni program po letu 2015. Zgoraj opisana načela bi poleg tega morala zagotavljati skladnost ter usklajevanje posebnih tokov financiranja in tekočih pogajalskih procesov (npr. v okviru sporazuma o podnebnih spremembah, ki bo sklenjen leta 2015). S tem se bo zagotovilo, da lahko vsaka država usmeri sredstva v področja, na katerih bodo najboljše prispevala k doseganju skupno dogovorjenih ciljev.

3.3. Naslednji koraki na ravni EU

Cilj tega sporočila je orisati skupni pristop na ravni EU k razpravam o financiranju v okviru razvojnega programa po letu 2015, odprte delovne skupine za cilje trajnostnega razvoja, strokovnega odbora ZN, ki predlaga možnosti za strategijo financiranja trajnostnega razvoja, ter pregleda procesa razvojnega financiranja. Poleg tega daje okvir za skupna stališča EU glede financiranja na področju podnebja, biotske raznovrstnosti, kemikalij ter drugih mednarodnih procesov.

Opisani pristop je prispevek k mednarodnim razpravam, EU pa bi ga morala uporabiti za osveščanje in začetek razprav s partnerji.